

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

CERCETĂRI ȘI CONTRIBUȚII PRIVIND SUSTENABILITATEA FINANTELOR PUBLICE ȘI AUDITUL PUBLIC EXTERN, FACTORI-CHEIE DE CREȘTERE ECONOMICĂ

Autorul prezentei teze și-a desfășurat activitatea de cercetare și a evoluat profesional într-un mediu caracterizat de transformări complexe în plan economic și financiar, marcate deopotrivă de perioade de creștere economică și de crize a căror rezolvare a impus recursul la reforme substanțiale în diferite domenii.

Având în vedere faptul că stabilitatea macroeconomică și, în mod deosebit, o politică fiscală solidă sunt susținute de un grad ridicat de flexibilitate a pieței de bunuri și servicii și a pieței forței de muncă, element esențial pentru a face față șocurilor macroeconomice, aceasta generează în mod necesar o serie de cerințe imperative precum: asigurarea unei culturi a stabilității, crearea de condiții favorabile pentru utilizarea eficientă a capitalului și a forței de muncă în economie, pentru relansarea investițiilor, precum și existența unor instituții solide și a unui mediu de afaceri favorabil.

Evoluțiile economice favorabile sunt strâns condiționate de aplicarea unor politici adecvate și durabile, ca răspuns la provocările prezente și viitoare și de cerințele alinierii la cadrul UE. Un rol esențial pentru sprijinirea creșterii sustenabile a activității economice pe termen mediu și lung este, de asemenea, atribuit existenței unei *guvernări robuste*, unor *instituții solide* și unor *finanțe publice sustenabile*. În plus, asigurarea unei *convergențe economice* sustenabile depinde de soliditatea poziției financiare a țării respective, de existența unor instituții viabile și de caracterul oportun al politicilor implementate.

Preocupările autorului tezei au fost constant marcate de efortul de aliniere la liniile de acțiune cele mai avansate pe plan european și pe plan internațional, pe de o parte, precum și - în același timp - de atenția deosebită acordată contribuțiilor originale proprii legate de situația economică din România, pe de altă parte.

Cariera profesională. Desfășurată pe parcursul a peste 35 ani, reflectă implicarea activă a autorului tezei într-un ansamblu bine structurat de domenii și activități cu caracter complementar sau aflate în mod natural într-o interacțiune sinergică.

Într-o enumerare sintetică, acestea includ: (a) îndeplinirea unor funcții de management la cel mai înalt nivel al sistemului financiar public din România sau al instituției de audit public extern al fondurilor publice, la care se adaugă (b) desfășurarea în paralel a activității didactice universitare, evoluând în ultimii 18 ani de la gradul de lector la cel de conferențiar (2005) și apoi, în anul 2007, la cel de profesor universitar.

Activitățile profesionale specifice, incluzând coordonarea unor domenii de importanță majoră pentru economia românească, precum și coordonarea unor proiecte de anvergură (cele mai multe având buget de peste un milion de Euro fiecare), s-au materializat pe plan personal într-un capital de cunoștințe avansate și au contribuit la formarea unei viziuni moderne, complexe asupra sistemului financiar din România. Aceste cunoștințe s-au reflectat în mod nemijlocit și în abordarea problematicii cursurilor și a prezentărilor practice, prin fundamentarea acestora pe o cazistică bogată rezultată din practica reală a domeniului.

Realizările personale științifice, profesionale și academice. După susținerea tezei de doctorat („*Perfecționarea sistemelor și metodelor de control asupra impozitelor indirecte*”, ASE București, 2001), autorul s-a orientat pe două direcții principale, care constituie factori-cheie ai creșterii economice: (1) *finanțe publice sustenabile*; (2) *auditul public extern, ca factor determinant pentru o guvernare performantă*.

Cele două direcții de cercetare nu constituie abordări disjuncte, convergența acestora conducând la crearea unui suport teoretic și aplicativ solid în planurile financiar, managerial și de control al

fondurilor publice. Prin complexitatea sa și aria de acoperire, o astfel de abordare se înscrie ca o contribuție efectivă la asigurarea stabilității macroeconomice și sustenabilității creșterii economice, precum și a proceselor de convergență și de coeziune la nivel european, pe baza politicilor comune.

Cercetările științifice se fundamentează în cea mai mare parte pe experiența practică bogată rezultată din activitatea profesională concretă (coordonarea unor structuri instituționale importante din cadrul Ministerului Finanțelor Publice, coordonarea unor proiecte naționale și europene, derulate în procesul de reformă a finanțelor publice din România). O mențiune deosebită trebuie făcută pentru contribuția semnificativă a autorului la dezvoltarea capacității instituționale a Curții de Conturi a României (în calitate de vicepreședinte al acestei instituții), prin modernizarea cadrului de reglementare, a sistemului de control intern managerial și a suportului metodologic și procedural pentru auditul public extern, armonizate cu standardele INTOSAI (International Organizations of Supreme Audit Institutions) și cu directivele europene.

Revenind la cele două perspective definite de direcțiile de cercetare tematice menționate anterior (*finanțe publice sustenabile și auditul public extern ca factor-cheie pentru o guvernare performantă*), se poate concluziona că obiectivul major al demersului științific al autorului tezei a fost acela de a identifica abordări moderne, capabile să contribuie efectiv la asigurarea stabilității macroeconomice și a sustenabilității creșterii economice în România, prin promovarea performanței în cheltuirea fondurilor publice, având scopul de a asigura procesele de convergență și de coeziune.

Conținutul cercetărilor desfășurate a fost influențat de prezența și acțiunea a cel puțin trei factori de antrenare în evoluția economiei românești: (a) obligativitatea armonizării cadrului legislativ național cu directivele europene (preluarea acquis-ului comunitar); (b) transformările profunde generate de dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere; (c) realizarea obiectivelor care revin României în conformitate cu Strategia Europa 2020.

Rezultatele cercetării se înscriu într-o gamă extinsă, fiind concretizate atât în formate teoretice și formate tradiționale (studii, rapoarte, cărți, articole și făcute cunoscute prin prezentări, conferințe, simpozioane) cât și în formate tehnice complexe (modele, metodologii, standarde, cadru procedural, implementări practice).

Într-o descriere sintetică, evoluția profesională și științifică, având un caracter preponderent multidisciplinar, direcționată pe creșterea economică sustenabilă, pe modele, metode și instrumente pentru managementul finanțelor publice, pe control și audit extern ca mijloc de creștere a performanței managementului poate fi caracterizată de următoarele abordări generice:

- (1) asigurarea convergenței și continuității activității de cercetare (sub aspectul ariei tematice și al conținutului specific) în raport cu activitatea depusă în plan practic;
- (2) alinierea ariei de excelență (a cercetărilor științifice) proprii la tendințele și la obiectivele de cercetare și dezvoltare în domeniul *creșterii economice asigurate printr-un management performant al finanțelor publice* la nivelul UE;
- (3) implicarea, pe baza acestor premise, în procesul de pregătire a studenților (conținutul cursurilor și seminariilor) și a specialiștilor de elită (doctorat și alte forme de perfecționare) în managementul finanțelor publice din România, și pe plan internațional (prin diverse modalități de colaborare științifică). Capitalizarea cunoștințelor și a experiențelor moderne a fost valorificată și prin abordarea unor probleme de actualitate, de mare interes ale domeniului finanțelor publice în activitatea didactică (fiind reflectate în conținutul suportului de curs, al studiilor de caz și al testelor pentru studenți).

Teza de abilitare este structurată în două părți principale.

I. În prima parte (capitolele 1-3), autorul prezintă într-o manieră integrată și documentată, principalele rezultate științifice originale obținute în cercetarea științifică, în activitatea academică didactică și în planul cercetării aplicative (materializate în implementări practice, reale ale cercetărilor teoretice). Autorul ilustrează, prin descrierea unor contribuții personale

relevante, publicate în cărți și reviste de specialitate de referință în domeniu, abordările teoretice și soluțiile proprii, plasate în contextul european și internațional expus în Capitolul 1.

II. Partea a doua a tezei reflectă capacitatea și experiența autorului tezei de a coordona echipe de cercetare, de a organiza și gestiona activități didactice, de a explica și a facilita învățarea și cercetarea și include următoarele secțiuni:

- II.1 indicarea evoluției carierei academice, științifice și profesionale,
- II.2 elemente de orientare și suport de decizie în planificarea carierei științifice viitoare,
- II.3 direcțiile principale de dezvoltare a carierei științifice viitoare, în contextul global al realizărilor științifice semnificative și de actualitate din domeniul de specialitate al autorului tezei de abilitare.

Așa cum impune autoritatea națională în materie de educație și cercetare științifică, teza de abilitare se bazează pe rezultatele științifice publicate în jurnale de prestigiu (cotate Thomson Reuters/ ISI/ Web of Science – cu factor de impact semnificativ - ori indexate în baze de date internaționale), cărți apărute la edituri cu recunoaștere academică sau comunicări publicate în volume/ anale universitare, dar și pe realizările profesionale, inclusiv proiecte/granturi de dezvoltare ori de cercetare pură, înregistrate anterior depunerii dosarului de abilitare și ulterior obținerii titlului de doctor (2001 - 2016).

Demersul de față, în întregul său vizează obținerea calității de *conducător de doctorat*, în domeniul *Economie*, celelalte trepte de evoluție fiind parcurse deja – lector universitar (1998), conferențiar (2005) și profesor universitar (2007).

Prin urmare și planurile de evoluție și dezvoltare a propriei cariere profesionale, științifice și academice necesită a fi stabilite plecând de la parametrii de performanță presupuși de criteriile și standardele aplicabile acestei poziții, care oferă șansa satisfacției de a îndruma tineri economiști care aspiră, la rândul lor, la o carieră de cercetător.

Astfel, în ceea ce privește dezvoltarea carierei profesionale, autorul își propune să evolueze în continuare în domeniile în care s-a consacrat prin ceea ce a realizat până în prezent – în peste 35 ani de activitate, în total, din care 18 ani (și) la catedră, respectiv domeniile subsecvente celor două direcții de cercetare convergente: *finanțe publice sustenabile* și *audit public extern ca factor-cheie pentru o guvernare performantă*.

Ariile tematice ale cercetărilor autorului, vor fi păstrate și aliniat cu obiectivele de cercetare-dezvoltare anterioare și prezente, însă autorul își propune extinderea colaborărilor și cu alți specialiști din țară și din străinătate, spre a deschide noi orizonturi în această privință și a obține rezultate care generează valoare.

În materie de publicistică științifică, autorul tezei intenționează să se orienteze cu precădere către revistele internaționale, indexate/cotate în cele mai importante baze de date științifice, ceea ce va contribui la sporirea prestigiului profesional și științific, va constitui un aport la îndeplinirea indicatorilor performanței academice și la îmbunătățirea calității procesului educațional.

Susținerea de prelegeri la alte instituții academice, din țară și străinătate, ca și participarea la un număr mai mare de conferințe și seminarii pe teme economice, precum și participări ca ”visiting professor” la universități din străinătate, constituie o altă preocupare de ordin științific pe care autorul tezei va pune accent.

Direcțiile de cercetare alese de autorul tezei, bazate pe actualitate și aliniat cu obiectivele de cercetare-dezvoltare din categoria evoluțiilor expuse, prioritare la nivel global și european, caracterizate prin noutate la nivel național, complexitate a problematicii și impact sporit al rezultatelor asupra dezvoltării cunoașterii teoretice și practice, așa cum se reflectă și în conținutul tezei de abilitare, se pot descrie astfel:

- (a) Crearea unui suport teoretic și aplicativ solid, care să se înscrie ca o contribuție efectivă la asigurarea stabilității macroeconomice și sustenabilității creșterii economice, precum și a proceselor de convergență și de coeziune la nivel european, pe baza politicilor comune;
- (b) Perfecționarea politicilor și strategiilor de consolidare bugetară;
- (c) Îmbunătățirea managementului sistemului financiar-fiscal, prin implementarea unui cadru de evaluare performant pentru managementul finanțelor publice (de tip PEFA – PFM);
- (d) Dezvoltarea unor noi metode de audit extern, cu accent pe auditul performanței în contextul Strategiei Europa 2020;
- (e) Continuarea cercetărilor și abordarea unor subiecte deschise, de mare actualitate pe plan internațional, în domeniul auditului: *dezvoltarea unui nou model al auditului extern*, care să includă avantajele și să răspundă cerințelor generate de: (a) evoluțiile către societatea și economia bazate pe cunoaștere; (b) deschiderea guvernării și deschiderea datelor, (c) utilizarea unor metode avansate de auditare facilitate de extinderea tehnologiilor digitale în contextul *Agendei Digitale* incluse în *Strategia Europa 2020*.

Referitor la dezideratul autorului legat de școala doctorală, acesta are în vedere consolidarea problematicii de cercetare, intenționând atragerea celor mai valoroși absolvenți de master în proiecte/granturi viitoare, incluse în subdirecțiile și/sau temele din Programul de cercetare al Universității.

În acest context, obiectivele fixate de autorul tezei includ asigurarea stabilității și continuității proceselor de cercetare, prin obținerea de resurse financiare bazate pe granturi externe, ca și angrenarea studenților în programe doctorale sau post-doctorale, urmărind creșterea capacității instituționale și dezvoltarea capitalului uman la nivel de excelență.

Totodată, pe lângă optimizări aduse materiei disciplinelor acoperite ca titular de curs, autorul tezei își propune să perfecționeze metodele de predare, urmărind creșterea atractivității procesului de învățare pentru studenți, indiferent de ciclul în care se află, având permanent în vedere că misiunea urmărită în carieră vizează preponderent aducerea de contribuții la pregătirea profesională și dezvoltarea personală a studenților, prin facilitarea unui proces de învățare atractiv și stimulat sub aspect intelectual.

Cuvinte cheie

Creștere economică; fiscalitate; buget central/ local/ comunitar; produsul intern brut (PIB); grad de îndatorare; taxare/ impozitare; dezvoltarea capacității instituționale; audit public extern; audit online, Strategia Europa 2020; date deschise; metode/tehnici avansate de audit.